

ΕΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ
Λ.Ριανκούρ 85, γρ. 217–218, 2^{ος} όροφος
Αμπελόκηποι–Αθήνα, ΤΚ 115-24
Τηλ 210-6996688 και 210-6980777
FAX: 210-6998848
mail:enosidioikitikondikaston@yahoo.gr
enosidioikitikondikaston@gmail.com

Αθήνα, 20.9.2018

Αρ Πρωτ. 65

ΠΡΟΣ

**ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

**Προτάσεις σχετικές με τη καθυστέρηση της απονομής της διοικητικής
δικαιοσύνης και την ποιοτική βελτίωση αυτής**

Η Ένωση Διοικητικών Δικαστών θεωρεί ότι το φαινόμενο της καθυστέρησης της απονομής της Δικαιοσύνης δεν είναι αμιγώς δικονομικό. Έχει πρωτίστως κοινωνικά αίτια. Η κοινωνική ανισότητα αναπαράγει διαρκώς νέες και όλο και πιο σύνθετες διαφορές, κατά τρόπο ώστε οι όποιες δικονομικής φύσης μεταρρυθμίσεις να μην κατατείνουν από μόνες τους στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Για παράδειγμα η αντίφαση μεταξύ της (διαχρονικής) υπέρφορολόγησης της πλειοψηφίας του λαού από τη μία και των πολλαπλών φοροαπαλλαγών που απολαμβάνουν συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων στα πλαίσια της λογικής της προσέλκυσης κεφαλαίων και επενδύσεων από την άλλη, γιγαντώνει τη δικαστική ύλη γιατί χιλιάδες φορολογούμενοι, ως εκ του ότι θεωρούν δυσανάλογη τη φορολογική επιβάρυνση που τους αναλογεί, αμφισβητούν δικαστικά τη νομιμότητα των σχετικών διοικητικών πράξεων της Φορολογικής Διοίκησης. Στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης, εξάλλου, η αναντιστοιχία των παροχών Κοινωνικής Ασφάλισης με τις τεχνολογικές δυνατότητες και την πρόοδο της εποχής (βλ. ιδίως τις δυνατότητες της ιατρικής επιστήμης), αλλά και η δυσαναλογία εισφορών που καταβάλλονται από τους

ασφαλισμένους καθ' όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου και παροχών γεννούν μεγάλο αριθμό κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών (διαφορές σχετικά με την παροχή συντάξεων, τα νοσήλεια κλπ.).

Ωστόσο, η Ένωσή μας θεωρεί ότι πλευρές του προβλήματος επιδέχονται άμβλυνση. Για το λόγο αυτό επανειλημμένα προβαίνει σε προτάσεις οι οποίες σπάνια εισακούονται.

Απαιτούνται:

Γενναία αύξηση της χρηματοδότησης της υλικοτεχνικής υποδομής των δικαστηρίων και επίλυση του κτηριακού προβλήματος πολλών δικαστηρίων, με εμβληματική περίπτωση τα διοικητικά δικαστήρια του Πειραιά.

Πλήρης μηχανοργάνωση όλων των δικαστηρίων.

Αύξηση των οργανικών θέσεων των δικαστών και κάλυψη των κενών που υπάρχουν. Ειδικώς επί αυτού ζητούμε να μεριμνήσετε τάχιστα, ώστε κατά την προκήρυξη του επόμενου εισαγωγικού διαγωνισμού στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών ο αριθμός των εισακτέων στην κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης να καλύψει το σύνολο των κενών οργανικών θέσεων δικαστικών λειτουργών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, οι οποίες ανέρχονται σε **48**. Τούτο μάλιστα είναι απαραίτητο και λόγω α) της επιβάρυνσης που συνεπάγεται για τα διοικητικά πρωτοδικεία η πολύμηνη απουσία δικαστικών λειτουργών από την υπηρεσία συνεπεία χορήγησης άδειας κήσεως (άρθρο 44 παρ. 20 του ΚΟΔΚΔΛ) και ανατροφής τέκνου (άρθρο 44 παρ. 21 του ίδιου Κώδικα) [με βάση τα στατιστικά στοιχεία που διαθέτει η Ένωση Διοικητικών Δικαστών, ειδικά για τα διοικητικά πρωτοδικεία, το ποσοστό δικαστικών λειτουργών που βρίσκονται σε άδεια κήσεως ή ανατροφής τέκνου αγγίζει κάθε έτος το 9%], β) της επιβάρυνσης που συνεπάγονται για τα διοικητικά εφετεία οι αιτήσεις ακύρωσης κατά πράξεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 4 του ν. 4375/2016, ο αριθμός των οποίων αναμένεται αυξημένος συνεπεία της έξαρσης του προσφυγικού ζητήματος και γ) της επιβάρυνσης που αναμένεται να επιφέρει στα διοικητικά δικαστήρια η δικαστική αμφισβήτηση από κατηγορίες ασφαλισμένων πλειάδας διατάξεων του νέου Ασφαλιστικού.

Αύξηση των οργανικών θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων και κάλυψη των κενών που υπάρχουν. Εξασφάλιση σταθερών σχέσεων

εργασίας (δημοσίου δικαίου) στο σύνολο του προσωπικού των δικαστικών υπαλλήλων.

Ενθάρρυνση των δικαστικών υπηρεσιών του Κράτους, με ενέργειες των αρμοδίων Υπουργών (ιδίως του Υπουργού Οικονομικών), ώστε **να μην ασκούν ένδικα μέσα σε υποθέσεις πολιτών εκεί όπου το κύριο νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί** με απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (φυσικά και του Α.Ε.Δ.). Το ίδιο ισχύει και για τις δικαστικές υπηρεσίες των ΟΤΑ και λοιπών ν.π.δ.δ.

Η Ένωση Διοικητικών Δικαστών διαφωνεί με την αντίληψη (που ακολουθεί η Πολιτεία ιδίως από το έτος 2010 και μετά) να αντιμετωπίζεται η τάση σώρευσης υποθέσεων δια της δημιουργίας εμποδίων προσβασιμότητας των πολιτών στο Δικαστήριο ή (και) δια της υποτίμησης της παρεχόμενης δικαστικής προστασίας. Πράγματι, την τελευταία οκταετία με διαδοχικά νομοθετήματα θεσπίστηκε σειρά δικονομικών βαρών για τους πολίτες (π.χ. θεσπίστηκαν ενδικοφανείς διαδικασίες για βασικές κατηγορίες διοικητικών διαφορών, όπως οι φορολογικές), αυξήθηκε το κόστος της διοικητικής δίκης (βλ. ιδίως την αύξηση των παραβόλων), υποτιμήθηκε η δικαστική προστασία στο περιεχόμενό της (βλ. ιδίως τη γενίκευση των μονομελών συνθέσεων, τον περιορισμό της δυνατότητας άσκησης έφεσης και αναίρεσης, τον περιορισμό της εξουσίας του δικαστηρίου σε ορισμένες υποθέσεις κ.α.). Είναι χαρακτηριστική η προσπάθεια της Πολιτείας να αλλάξει ο χαρακτήρας της αίτησης αναστολής του άρθρου 200 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η οποία ματαιώθηκε με την αποφασιστική παρέμβαση της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών, οι προτάσεις της οποίας έπεισαν τα αρμόδια θεσμικά όργανα και κατέληξαν στην επαναφορά της αναστολής καθεαυτής (σχετ. το άρθρο 27 του ν. 4446/2016).

Η Ένωσή μας έχει αναδείξει μέσα από το δημόσιο διάλογο (ψηφίσματα γενικών της συνελεύσεων, παρεμβάσεις σε πανδικαστικές συγκεντρώσεις, συμμετοχή μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, οργάνωση επιστημονικών συνεδρίων, οργάνωση επιστημονικών ημερίδων και άλλων εκδηλώσεων, έκδοση ειδικού Τόμου για τα 50 χρόνια λειτουργίας των διοικητικών δικαστηρίων κ.α.) τα προβλήματα που προκαλούνται από τον περιορισμό της προσβασιμότητας των πολιτών στα διοικητικά δικαστήρια. Έκανε και κάνει θεσμικά προτάσεις βελτίωσης της κατάστασης.

Διαχρονικά θέση της Ένωσης ήταν (και παραμένει) η **διεύρυνση των πολυμελών συνθέσεων**. Σήμερα τα διοικητικά πρωτοδικεία τείνουν να καταστούν μονομελή ως επί το πλείστον δικαστήρια. Και ναι μεν με το άρθρο 18 του ν. 4446/2016 αντικαταστάθηκε η περ. β΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και υπήχθησαν στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου οι φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές με αντικείμενο από 60.001 έως 150.000 ευρώ (οι οποίες έως τότε υπαγόταν στην αρμοδιότητα του μονομελούς διοικητικού πρωτοδικείου), κάτι το οποίο πάντως οφείλεται εν πολλοίς σε πρωτοβουλίες της Ένωσής μας αφού προηγήθηκε μερική αποδοχή σχετικής πρότασης της Ένωσής μας στην οικεία νομοπαρασκευαστική επιτροπή, πλην όμως το όριο της καθ' ύλην αρμοδιότητας του μονομελούς διοικητικού πρωτοδικείου (60.000 ευρώ) στις εν λόγω διαφορές, αλλά και στις λοιπές διαφορές χρηματικού αντικειμένου (περ. γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 που ως άνω Κώδικα) παραμένει υψηλό. Στην πράξη το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο επιλαμβάνεται σε πανελλαδική κλίμακα λιγότερο του 1/3 του συνόλου των υποθέσεων πρώτου βαθμού. Επομένως, υπάρχει αναντιστοιχία της δικαστικής πραγματικότητας με το τεκμήριο της αρμοδιότητας του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Η Ένωσή μας θεωρεί ότι κάθε συλλογική επεξεργασία διαφοροποιείται ποιοτικά από την αντίστοιχη ατομική. Ειδικά η συλλογική επεξεργασία των νομικών και πραγματικών ζητημάτων στις διοικητικές διαφορές, πολύ δε περισσότερο σε υποθέσεις με μεγάλο αντικείμενο (και κατά τεκμήριο πλέον πολύπλοκες), επιφέρει αυξημένη παραγωγικότητα εργασίας (μέγιστη ικανότητα επίλυσης δυσχερών προβλημάτων, αξιοποίηση της πείρας των αρχαιότερων μελών της σύνθεσης ή της υψηλής κατάρτισης δικαστών που τυχόν έχουν μετεκπαιδευτεί σε εξειδικευμένα γνωστικά αντικείμενα κλπ.), προάγει το πνεύμα της συνεργασίας μεταξύ των δικαστών και παρέχει αντικειμενικά την ευχέρεια να αναδειχθούν περισσότερες νομικές απόψεις. Η συλλογική αυτή επεξεργασία δεν επιφέρει θετικές συνέπειες μόνο σε επίπεδο επίλυσης συγκεκριμένης διαφοράς. Συμβάλλει και μακροπρόθεσμα στην ανάπτυξη, μέσω της διαλογικής διαδικασίας, της νομικής σκέψης του κάθε ξεχωριστού δικαστή, βοηθά στον ταχύτερο εμπλουτισμό των νομικών του γνώσεων. Διευρύνει τους νομικούς ορίζοντες του δικαστή και τελικά βελτιώνει την ικανότητά του να εφαρμόζει το νόμο. Συνολικά προωθεί γρηγορότερα την εξέλιξη της νομολογίας. Πιστεύουμε,

επομένως, ότι η δικαιοσύνη μπορεί να γίνει αποτελεσματικότερη σε περίπτωση διεύρυνσης των πολυμελών συνθέσεων. Το επιχείρημα, άλλωστε, περί επιτάχυνσης της διοικητικής δίκης σε περίπτωση διευρυμένης αρμοδιότητας των μονομελών δικαστηρίων έναντι των τριμελών δεν επιβεβαιώνεται. Πράγματι, στις υποθέσεις μονομελούς σύνθεσης η απόφαση, κατά μέσο όρο, δεν εκδίδεται συντομότερα από ότι στις αντίστοιχες τριμελούς. Ο αριθμός των υποθέσεων που χρεώνεται κατά μήνα ο δικαστής, ανεξάρτητα αν πρόκειται για υποθέσεις τριμελούς ή μονομελούς αρμοδιότητας, συνεπάγεται αντικειμενικά έναν συγκεκριμένης βαρύτητας φόρτο εργασίας που κατατείνει σε έκδοση απόφασης κατά κανόνα μετά πάροδο λίγων μηνών. Για αυτό, άλλωστε, και ο ίδιος ο νομοθέτης δεν θεωρεί καθυστερημένη την έκδοση απόφασης εντός εξαμήνου από τη συζήτηση της υπόθεσης (άρθρο 91 παρ. 1 περ. ε' του ν. 1756/1988). Η όποια εξοικονόμηση χρόνου εξαιτίας της μη μεσολάβησης της διάσκεψης και της διαδικασίας ελέγχου και συνυπογραφής της απόφασης από τον πρόεδρο του δικαστηρίου αποσβένεται από την απώλεια του πλεονεκτήματος της συλλογικής σκέψης. Στην πράξη η γενικευμένη αρμοδιότητα των μονομελών δικαστηρίων μπορεί να λειτουργεί και επιβραδυντικά λόγω των αρνητικών συνεπειών της έλλειψης διάσκεψης. Ζητούμε επομένως την μείωση του ορίου της καθ' ύλην αρμοδιότητας του μονομελούς διοικητικού πρωτοδικείου. Συναφώς ζητούμε την κατάργηση του μονομελούς εφετείου.

Θέσεις της Ένωσης σχετικά με το Δικαστικό Χάρτη

Η Ένωσή μας διαφωνεί με προτάσεις που έχουν τεθεί στο δημόσιο διάλογο που προβλέπουν συγχώνευση/κατάργηση διοικητικών δικαστηρίων, καθόσον θεωρεί ότι με την υλοποίησή τους θα επέλθει ένα ακόμη ψαλίδισμα του δικαιώματος πρόσβασης στη διοικητική δικαιοσύνη. Η εφαρμογή ενός «Δικαστικού Καλλικράτη», όποια μορφή και αν πάρει τελικά, κύρια επιδίωξη έχει την εξοικονόμηση πόρων από το κράτος, σε βάρος των δικονομικών δικαιωμάτων των πολιτών. Αντικειμενικά κατατείνει σε περαιτέρω υποτίμηση της δικαστικής προστασίας, καθόσον μεγάλος αριθμός πολιτών είναι βέβαιο ότι θα αποθαρρύνεται από να ζητήσει δικαστική προστασία γιατί θα αδυνατεί να προετοιμάσει την υπόθεσή του, να ασκήσει το προβλεπόμενο ένδικο βοήθημα, αλλά και να παρακολουθήσει την πορεία της υπόθεσής του εφόσον θα διαμένει μακριά από την έδρα του αρμόδιου κατά τόπο διοικητικού

δικαστηρίου. Ειδικότερα, το φαινόμενο της παρατηρούμενης μείωσης της υποθέσεων σε ορισμένα διοικητικά δικαστήρια, του οποίου γίνεται συχνά επίκληση προκειμένου να αιτιολογηθούν τέτοιες προτάσεις, δεν θεωρούμε ότι αντιστοιχεί σε πραγματική εξάλειψη των παραγόντων γένεσης διοικητικών διαφορών. Η μείωση αυτή εισροής υποθέσεων συνδέεται, πρώτα απ' όλα, με την αύξηση των δικονομικών βαρών που θεσπίστηκαν τα τελευταία χρόνια, με την αύξηση του κόστους της δίκης, με την υποτίμηση του περιεχομένου της δικαστικής προστασίας. Η μείωση εισροής υποθέσεων συνδέεται, όμως, και με το γενικό οικονομικό πρόβλημα, διαρκούσης της οικονομικής κρίσης, με την ανεργία, αλλά και το γενικό κλίμα απογοήτευσης που έχει κυριαρχήσει στον ελληνικό λαό, ιδίως τα αμέσως προηγούμενα χρόνια, παράγοντες που αποθαρρύνουν τους πολίτες να ανοίξουν δικαστικούς αγώνες. Δεν είναι, άλλωστε, επιτυχής κατά τη γνώμη μας, η ανάδειξη ως κριτηρίου του αριθμού των ελληνικών διοικητικών δικαστηρίων σε σχέση με τα αντίστοιχα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, έστω και αν εκείνες έχουν ανάλογο πληθυσμό με την Ελλάδα, διότι δεν υπάρχει αναλογία στο συνολικό πλαίσιο όπου αναφύονται οι διοικητικές διαφορές (βλ. π.χ. τη διαφορά στο βαθμό κατάτμησης της ιδιοκτησίας στις χώρες εκείνες και την Ελλάδα, όπου, όπως είναι κοινώς γνωστό, υφίσταται μεγαλύτερη κατάτμηση της μικρής ιδιοκτησίας έναντι του μέσου όρου, γεγονός που συμβάλλει διαχρονικά στην αναπαραγωγή μεγαλύτερου αριθμού διαφορών, βλ. επίσης τη διαφορά στο βαθμό συγκέντρωσης του κεφαλαίου μεταξύ άλλων χωρών και της Ελλάδας, όπου υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός μικρών επιχειρήσεων και αυτοαπασχολούμενων, γεγονός που κατατείνει σε γένεση μεγαλύτερου αριθμού ορισμένων κατηγοριών διαφορών, βλ. επίσης το γεωγραφικό ανάγλυφο της χώρας κ.α).

Θέσεις της Ένωσης σχετικά με το μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών

Όπως γνωρίζετε, με το ν. 2521/1997 θεσπίστηκε, σε συμμόρφωση με τη συνταγματική επιταγή για ιδιαίτερη μισθολογική μεταχείριση των δικαστικών λειτουργών, νέο μισθολόγιο για τους δικαστικούς λειτουργούς. Μετά το έτος 2010 με μια σειρά διατάξεων διαφόρων νόμων επήλθαν αλληπάλληλες περικοπές στους μισθούς των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 1 παρ. 2 και 3 κα άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 3833/2010, άρθρο τρίτο του ν. 3845/2010, άρθρο 38 του ν. 3986/2011, άρθρο 55 παρ. 23 ε' του ν. 4002/2011, άρθρο πρώτο υποπαρ. Γ1

περ. 13 και 14 του ν. 4093/2012). Με την 88/2013 απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος, ωστόσο, κρίθηκε ότι ειδικά οι διατάξεις των περ. 13 και 14 της υποπαρ. Γ 1 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 αντίκεινται στις διατάξεις του άρθρου 26 του Συντάγματος και στις εξειδικεύουσες αυτές, ως προς τη δικαστική εξουσία, διατάξεις των άρθρων 87 παρ. 1 και 88 παρ. 2 του Συντάγματος. Ακολούθως, εκδόθηκε ο ν. 4270/2014 με το άρθρο 181 παρ. 1 περ. α' του οποίου καταργήθηκαν αναδρομικά οι ως άνω περ. 13 και 14 της υποπαρ. Γ 1 του άρθρου πρώτου του ως άνω νόμου 4093/2012.

Η Ένωσή μας, όπως, άλλωστε, έχει αποτυπωθεί σε ψηφίσματα γενικών της συνελεύσεων, δεν διαπραγματεύεται περαιτέρω μεταβολή επί το δυσμενέστερο του συνταγματικού μισθολογίου των δικαστικών λειτουργών. Όπως, εξάλλου, κρίθηκε και από την ως άνω 88/2013 απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος, μεταβολή του μισθολογικού καθεστώτος των δικαστικών λειτουργών με μείωση των αποδοχών τους δεν μπορεί να γίνει α) χωρίς να συντρέχει σοβαρός λόγος δημοσίου συμφέροντος, β) χωρίς να προκύπτει από συγκεκριμένα στοιχεία ότι η μείωση αυτή είναι αναγκαία για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού δημοσίου συμφέροντος και δεν μπορεί να αναπληρωθεί με άλλα μέτρα, γ) χωρίς να έχουν γίνει αντίστοιχες μειώσεις και στις αποδοχές των οργάνων των άλλων δύο λειτουργιών, της νομοθετικής και της εκτελεστικής, ώστε οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών να παραμένουν τουλάχιστον ίσες με τις αποδοχές των οργάνων αυτών και μετά τη μείωση και δ) χωρίς να έχει εκτιμηθεί το όφελος από την εν λόγω μείωση σε σχέση με τις επιπτώσεις που η μείωση αυτή μπορεί να έχει στην ανεξαρτησία των δικαστών.

Δεν αποδέχθηκε και ουδέποτε θα αποδεχθεί παραβίαση της ως άνω απόφασης του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος, όπως και άλλων προγενέστερων αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων που έκριναν αντισυνταγματικές επιβληθείσες μειώσεις των αποδοχών των δικαστικών λειτουργών. Δεν συζητά επ' ουδενί προτάσεις σχετικές με δημιουργία δικαστών δυο ταχυτήτων όσον αφορά το θέμα αυτό.

Θέσεις της Ένωσης σχετικά με το ζήτημα που έχει προκύψει τα τελευταία έτη με τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών

Όπως γνωρίζετε, οι δικαστικοί λειτουργοί υποβάλλουμε ανελλιπώς από το έτος 1996 (βάσει του ν. 2429/1996) δηλώσεις «πρόθεν έσχες». Το έτος 2016 αμφισβητήσαμε δικαστικά, ασκώντας συνταγματικό δικαίωμα, ορισμένες ρυθμίσεις της 1846 οικ./13.10.2016 απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών "Τύπος και περιεχόμενο της Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης (Δ.Π.Κ.) και της Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων (Δ.Ο.Σ.) - Ηλεκτρονική Υποβολή των Δηλώσεων αυτών" η οποία είχε εκδοθεί κατ' επίκληση του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 3213/2003. Ακολούθως τύχαμε δικαστικής προστασίας. Ωστόσο, κυβερνητικά στελέχη, με την επικουρία μέρος του Τύπου, παρότι γνώριζαν το ότι η μη υποβολή εκ μέρους των δικαστικών λειτουργών Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης και Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων για τα έτη 2016 και 2017 (χρήσεις 2015 και 2016) στηριζόταν σε δικαστική απόφαση, μας απέδωσαν ψευδώς ότι δήθεν επιχειρούμε να αποφύγουμε την υποβολή δηλώσεων «πρόθεν έσχες». Στις 18.10.2017 δημοσιεύθηκε η 2649/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία ακυρώθηκε η ανωτέρω Κ.Υ.Α. Μία ημέρα μετά, στις 19.10.2017, εκδόθηκε η 1069/2017 Κ.Υ.Α. με προφανή σκοπό τον αιφνιδιασμό των δικαστικών λειτουργών, οι οποίοι εκ των πραγμάτων δεν μπορούν αντικειμενικά να υποβάλλουν εμπρόθεσμη δήλωση σε μία μέρα. Οι δικαστικές ενώσεις προσφύγαμε και κατά της τελευταίας ΚΥΑ και τύχαμε προσωρινής δικαστικής προστασίας. Τελικά το Συμβούλιο της Επικρατείας σε Ολομέλεια με την 3312/2017 απόφασή του ακύρωσε και την εν λόγω ΚΥΑ κρίνοντας μεταξύ άλλων ότι η ανάθεση του ελέγχου των δηλώσεων των δικαστών, μεταξύ των οποίων και των προέδρων των ανωτάτων δικαστηρίων, σε όργανο μη συγκροτούμενο, τουλάχιστον κατά πλειοψηφία, από ανώτατους δικαστές, και μη έχον τις απαιτούμενες θεσμικές εγγυήσεις, αντίκειται στο Σύνταγμα, ότι ο/η σύζυγος του δικαστικού λειτουργού πρέπει να απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής αυτοτελούς δήλωσης για τα δικά του/της περιουσιακά στοιχεία και οικονομικά συμφέροντα (η αντίθετη δε ρύθμιση του άρθρου 2 του ν. 3213/2003 αντίκειται στο Σύνταγμα.), ότι δεν υπάρχει ανάγκη κατά προτεραιότητα ελέγχου των δικαστών των ανωτάτων δικαστηρίων, ότι η παράλειψη του νομοθέτη να προβλέψει εύλογη προθεσμία για τη διενέργεια και ολοκλήρωση του ελέγχου των δηλώσεων και τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων, αντίκειται στα άρθρα 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1εδ. α του Συντάγματος και ότι, τέλος, είναι αντισυνταγματικές οι ρυθμίσεις ως άνω Κ.Υ.Α. όσον αφορά την υποχρέωση δηλώσεως των μετρητών χρημάτων άνω των

15.000 ευρώ, που δεν περιλαμβάνονται σε τραπεζικές καταθέσεις και των κινητών πραγμάτων αξίας άνω των 30.000 ευρώ, αλλά και την υποχρέωση να περιλαμβάνεται στην ετήσια δήλωση το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των υπόχρεων, ανεξάρτητα αν επήλθε ή όχι μεταβολή σε αυτά κατά το προηγούμενο έτος.

Μετά την έκδοση της 3312/2017 απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι δικαστικές ενώσεις, με πολύμορφες ενέργειες (ανακοινώσεις, κοινό δελτίο τύπου, τοποθετήσεις σε κατ' ιδίαν συναντήσεις κλπ.), καλέσαμε τους αρμόδιους να συμμορφωθούν προς το περιεχόμενο αυτής. Ιδίως καλέσαμε την Πολιτεία να ορίσει νομότυπα το όργανο, που θα συγκροτείται κατά πλειοψηφία από δικαστές, προς το οποίο θα υποβάλλονται και το οποίο θα ελέγχει τις δηλώσεις «πόθεν έσχες» των δικαστών, ενώ ζητήσαμε εύλογη προθεσμία για την υποβολή των δηλώσεων ειδικά των ετών 2015 και 2016, καθώς και του τύπου των δηλώσεων αυτών, παρέχοντας εύλογη προθεσμία για την υποβολή των δηλώσεων. Επιμένουμε στα ανωτέρω αιτήματα. Οι δικαστικοί λειτουργοί ασφαλώς και δεν εναντιωνόμαστε στην υποχρέωση υποβολής δηλώσεων «πόθεν έσχες» απαιτούμε όμως η σχετική νομοθετική ρύθμιση να μην παραβιάζει συνταγματικά μας δικαιώματα.

Θέσεις της Ένωσης σχετικά με τις συντάξεις των δικαστικών λειτουργών

Η Ένωσή μας, όπως και οι λοιπές δικαστικές ενώσεις, έχουμε επανειλημμένα τοποθετηθεί σχετικά με τις πρωτοφανείς αντισυνταγματικές περικοπές των συντάξεων των συνταξιούχων δικαστικών λειτουργών που λήφθηκαν με διάφορες διατάξεις του ν. 4387/2016. Οι περικοπές αυτές αθροιζόμενες με τις αντίστοιχες προηγούμενων νόμων (ν. 4093/2012, ν. 411/2013 κ.α.) επέφεραν συνολική μείωση των συντάξεων των δικαστικών λειτουργών, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 74% περίπου (σε σχέση με το πριν από την εφαρμογή των μνημονίων συνταξιοδοτικό πλαίσιο). Η μείωση αυτή θίγει προδήλως τον πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος. Τούτο διότι δεν επιτρέπει στον συνταξιούχο να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, όχι μόνο εξασφαλίζοντας τους όρους της φυσικής του υπόστασης (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφίσταται, πάντως, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού

του βίου. Άλλωστε, με τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι ακόμη και σε περίπτωση εξαιρετικά δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών, η δυνατότητα του νομοθέτη να περικόπτει τις ασφαλιστικές παροχές δεν είναι απεριορίστη, αλλά οριοθετείται κατά πρώτον από τις αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος) και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), οι οποίες επιτάσσουν να κατανέμεται εξ ίσου το βάρος της δημοσιονομικής προσαρμογής μεταξύ όλων των πολιτών, καθώς και από την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), σύμφωνα με την οποία το συγκεκριμένο μέτρο πρέπει να είναι πράγματι πρόσφορο και αναγκαίο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Σε κάθε δε περίπτωση, η περικοπή των συντάξεων δεν μπορεί να παραβιάζει αυτό που αποτελεί τον συνταγματικό πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος.

Ζητούμε την επανεξέταση του συνταξιοδοτικού πλαισίου. Να διαμορφωθεί ένα νέο συνολικό συνταξιοδοτικό πλαίσιο, που να παρέχει σε όλους τους συνταξιούχους τη δυνατότητα να ζήσουν με αξιοπρέπεια. Ιδίως ζητούμε να ανακληθεί και να μην εφαρμοστεί εφεξής η μείωση που επέφερε το άρθρο 13 του ν. 4387/2016.

Εξάλλου, με τις 1 - 4/6.3.2018 αποφάσεις του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος κρίθηκαν αντισυνταγματικές διατάξεις του άρθρου πρώτου παρ. Β υποπαρ. Β3 του ν. 4093/2012, οι οποίες αφορούσαν προγενέστερες του ν. 4387/2016 περικοπές των συντάξεων των δικαστικών λειτουργών. Ενόψει αυτού, ζητούμε τη άμεση συμμόρφωση της κυβέρνησης με τις ως άνω αποφάσεις, την αναπροσαρμογή των συντάξεων με βάση το σκεπτικό των αποφάσεων αυτών και την καταβολή σε όλους τους συνταξιούχους δικαστικούς λειτουργούς των σχετικών αναδρομικών διαφορών συντάξεων.

Πρώθηση στη Βουλή των Ελλήνων του νέου Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ΚΟΔΚΔΛ)

Η Ένωση Διοικητικών Δικαστών, όπως και οι άλλες δικαστικές ενώσεις, συμμετείχε δια των μελών της Παναγιώτη Δανιά και Βασίλη Φαϊτά στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή για τη σύνταξη νέου ΚΟΔΚΔΛ, η οποία

συγκροτήθηκε με την 11062/20.2.2017 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μετά ενάμιση περίπου έτους συνεχών συνεδριάσεων η νομοπαρασκευαστική επιτροπή ολοκλήρωσε το έργο της καταλήγοντας στην πρόταση σημαντικών μεταρρυθμίσεων σε όλο το φάσμα του Οργανισμού των Δικαστηρίων. Ζητούμε να ενεργήσετε, ώστε να κατατεθεί σύντομα στη Βουλή των Ελλήνων και να προωθηθεί ταχέως προς ψήφιση σχετικό σχέδιο νόμου, προκειμένου να λειτουργήσουν στην πράξη οι προτάσεις της επιτροπής, εφόσον φυσικά επικυρωθούν από την πλειοψηφία των Ελλήνων Βουλευτών.

Απόδοση εξόδων δικαστών που μετακινούνται σε μεταβατικές έδρες

Σύμφωνα με πρόσφατες οδηγίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προς τις διοικήσεις των διοικητικών δικαστηρίων, όσοι εκ των δικαστικών λειτουργών θα μεταβαίνουν σε μεταβατικές έδρες, θα πρέπει, πέραν των λοιπών δικαιολογητικών (εισιτήρια μεταφορικού μέσου, απόδειξη διαμονής σε ξενοδοχείο κλπ.), να προσκομίζουν έκθεση άφιξης και αναχώρησης από την γραμματεία των οικείων δικαστηρίων και κατά περίπτωση και υπεύθυνη δήλωση για την δικαιολόγηση της τυχόν πρόωρης άφιξης ή καθυστερημένης αναχώρησης από την αντίστοιχη μεταβατική έδρα, ενώ θα πρέπει, πριν από την αναχώρησή τους, να γνωστοποιούν στην γραμματεία του Δικαστηρίου μας πέραν των ημερομηνιών αναχώρησης – επιστροφής και την αντίστοιχη ώρα αναχώρησης του μέσου μετακίνησης, προκειμένου να υπολογισθεί τυχόν ημιπαραμονή.

Οι παραπάνω οδηγίες δεν έχουν έρεισμα στο νόμο, είναι δε προσβλητικές για τους δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι, όπως γνωρίζετε, προκαταβάλουν οι ίδιοι, καλή τη πίστη, τις δαπάνες μετάβασής τους σε μεταβατικές έδρες και κατά κανόνα λαμβάνουν μέρος των πραγματικών τους δαπανών και μάλιστα ικανό χρονικό διάστημα αργότερα (ενίοτε και πέραν του έτους). Η υλοποίηση των ως άνω οδηγιών δεν είναι πάντοτε εφικτές (π.χ. απαγορευτικό απόπλου σε ώρα κατά την οποία δεν λειτουργεί η γραμματεία του δικαστηρίου). Οι αρμόδιοι του Υπουργείου σας, εξάλλου, θα όφειλαν να γνωρίζουν ότι η νομοπαρασκευαστική επιτροπή για τη σύνταξη νέου ΚΟΔΚΔΛ, η οποία συγκροτήθηκε με την 11062/20.2.2017 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προτείνει, επί του θέματος της απόδοσης των εξόδων μετάβασης σε μεταβατικές έδρες, διάταξη σύμφωνα με την οποία «τα

έξοδα δικαστικού λειτουργού θα καταβάλλονται εντός μηνός». Συνεπώς, αντί να εφευρίσκονται γραφειοκρατικά προσκόμματα στην (ιδιαίτερα καθυστερημένη σήμερα) απόδοση των ως άνω εξόδων, η αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου οφείλει να προετοιμαστεί ώστε να μπορεί να εφαρμόζεται η επικείμενη διάταξη που θα προβλέπει την άμεση (εντός μηνός) καταβολή των εν λόγω δαπανών.

Θέσεις της Ένωσης σχετικά με το δημόσιο διάλογο δικαστικών ενώσεων και Πολιτείας

Διαχρονικά παρατηρείται το φαινόμενο της αιφνιδιαστικής εισαγωγής διατάξεων (ενίοτε με τροπολογίες σε άσχετα νομοθετήματα) που αφορούν τη διοικητική δικαιοσύνη (ιδίως διατάξεων που αφορούν τη διοικητική δικονομία, τη Φορολογική Διαδικασία, το Συνταξιοδοτικό κ.α.) χωρίς να καλούμαστε να εκθέσουμε τις απόψεις μας ως Ένωση και χωρίς να συντρέχει κάποιος ιδιαίτερος λόγος επείγοντος. Ενίοτε έχει συμβεί να τροποποιηθεί διάταξη Κώδικα για την αναμόρφωση του οποίου λειτουργούσε νομοπαρασκευαστική επιτροπή στην οποία συμμετείχαμε ! (όπως έγινε προσφάτως, και μάλιστα περισσότερες από μία φορές, με κατάθεση τροπολογιών που αφορούσαν αλλαγές στον ΚΟΔΚΔΛ).

Ζητούμε να καλούμαστε πάντοτε πριν από την κατάθεση προτάσεων νόμου που αφορούν σημαντικά ζητήματα της διοικητικής δικαιοσύνης. Είναι αυταπόδεικτο ότι η γνώμη των εφαρμοστών του διοικητικού δικαίου πρέπει να είναι βαρύνουσα σε μία ευνομούμενη Πολιτεία.

Ειδικά, τέλος, είναι αυτονόητη η συμμετοχή των δικαστικών ενώσεων στο θεσμικό διάλογο για τη συνταγματική αναθεώρηση.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΛΑΪΝΙΩΤΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΦΕΤΩΝ ΔΔ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΦΑΪΤΑΣ

ΕΦΕΤΗΣ ΔΔ